

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
Dumineca 1 Martie st. v.
 13 Martie st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.
 Redactiunea în
 Közép-utca nr. 395.

Nr. 18.

ANUL XVII.
 1881.

Prețul pe un an 10 fl.
 Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
 de an 2 fl. 70 cr.
 Pentru Români'a 2 galbeni.

Victor Hugo.

La 27 februarie națiunea franceza a avut o mare serbătoare. În ziua aceea marele fiu al ei, Victor Hugo, capul și creatorul școlii romantice în literatură franceza, cel mai mare poet al secolului, a ajuns etatea de 80 ani.

Frumoasa etate!
 Dar când aceea este incununata de merite, devine și mai respectabila. Astfel de bine meritata este și activitatea lui Victor Hugo.

Este de prisos să descriem mai pe larg viața și lucrările acestui barbat, căci cetitorii noștri deja le cunosc, din colonele acestei foi. Vom constata numai pe scurt, că din momentul în care dânsul a aparut în publicitate cu poemă sa: „Moisa pe Nil“, înainte cu șeszeci de ani și până acum, n'a încetat a lucra. Înălțând stindardul romantismului, dânsul i-a câștigat din an în an aderinți noi, scrierile lui formau senzațiune și adevărate evenimente literare, iar el însuși deveni capul republicii literare franceze.

Și, admirabil, cu cât înaintă în etate, cu atât activitatea-i deveni mai productiva.

Deja de 80 ani, se dice, că mai are în

cartoanele sale două lucrări inedite: „Sfârșitul Satanei“, și „Dumnezeu“. Aceste, la dorința autorului, se vor publica numai după mórtea lui.

I. H.

Victor Hugo.

Un tutor.

— Comedia în 2 acte și 1 tablou. —

(Urmare.)

Leonora.

E așa, domnule tutor, când me plâng eu de ceva, atunci nu-mi gasiti nici odata dreptate! Eu sunt totdeauna cea rea... toți sunt buni, numai eu nu (întorce capul pentru a ascunde lacrimile.)

Redeanu (mai blând.)

N'am dis asta... n'am dis că sunteți rea... inse nu sunteți cum ar trebui să fiți... în sfârșit sunteți pre violenta, pre baet!... Înțeleg să fia cineva vesel, nebunatic... așa e tineret'a, inse să fia și puțin blând și rabdator. O fêta trebuie să se gândesca la poziți'a ei în lume și că n'are să fia militar. Calariți — ast'a e foarte sânetos, inse nu toța diu'a; faceti gimnastica, înnotați — dar nu uitați că toate aceste sunt petreceri, și nu pot fi scopul vieței dvostre.

Leonora.

Dar bine ce să fac?

Redeanu.

Să ve ocupați și 'ntr'un mod mai femeiesc, să lucrați!

Leonora (ridend.)

Să implețesc calțiuni?

Redeanu (cu mare seriozitate.)

Și de ce nu?... Ve asigur, că o femeia care impletesce calțiuni e adese-ori mai fericita, decât aceea care scrie cărți pentru a îndreptă lumea. Când nu se simte omul la locul seu, e neliniscit și nemulțamit. Tónele dvostre nu vin decât dela simțirea asta. Încercați și veți vedé! (zimbind.) Ar fi și un folos pentru viitorul dvostre soț.

Leonora (repede.)

Eu n'am să me marit nici odata!

Redeanu.

Și pentru ce nu?

Leonora.

Pentru că uresc toți barbații!

Redeanu (zimbind.)

Pe toți? Chiar pe toți?

Leonora (cam rușinata.)

Nu... nu pe dvostre...

Redeanu.

În adevér!... Între barbați, să înțelege la o fêta tinera — barbații de însurat — adeca cei tineri.

Leonora (în parte.)

Vorbesc par că ar fi betrán!

Redeanu (serios.)

Dar să lasăm aceste! Am să ve rog de ceva. (O ia de mâna.) Îmi promiteți, că veți face ce voiu spune?... Da?...

Leonora (vrënd să retraga mân'a.)

Nu sciu... spuneți... deca...

Redeanu.

O iéta!... Iér nu „deca“? Nu „deca“, spuneți „de sigur“.

Leonora (afirma cu capul.)

Redeanu (cu mare blândéța.)

Iéta ce-i! Alalta-ieri, când a venit dn'a și cu dșór'a Belici, stateați în ferésta, ele v'au veđut, cu toate aceste, n'au întelnit pe nímene. La întrarea lor în casa li s'au spus, că dșór'a Leonora a eșit de diminéța. Pentru ce ați fugit și v'ați ascuns în gradina?

Leonora.

Pentru că... pentru că... nu le pot suferi!

Redeanu.

Înțeleg, că nu puteți suferi pe dóm'n'a Belici, dar copil'a e — e fêta așa de blânda, așa de gingașa!...

Leonora (retrage iute mân'a.)

Nu pot s'o sufer!... Nu pot!

Redeanu.

Bine, copil'a mea, noi nu traim numai pentru placerile nóstre. Sânt multe lucruri pe care nu le putem suferi și cu toate aceste suntem siliti să le facem.

Leonora.

Eu nu!... Nu vreu să fac ce nu-mi place, nu vreu să ved ómenii cari nu-mi plac!

Redeanu.

Vré să đica, e un sacrificiú mare, care vreți să vi-l cer?

Leonora.

Ce este?... Ce vreți?...

Redeanu.

Ve rog să mergeți cu dóm'n'a Renon și cu mine la dóm'n'a Belici, pentru ca s'o împacăm puțin. Ea e foarte superata!

Leonora (spariata.)

Eú să me duc?... Nici odata!

Redeanu.

Nici deca v'aș rugá foarte, foarte mult?

Leonora (înderepnica.)

Nu, nu, nici odata!

Redeanu (cu seriozitate.)

Domnișóra, v'am iertat foarte multe... Ați facut tot ce-ați vrut pâna acum. Ați abusat de... indulgența mea.

Leonora.

Indulgența!

Redeanu.

Da! Indulgența. A trecut o đi în care să nu-mi fi facut dvostre un necas? Astadi ați batut pe vechiul meu servitor, pentru un lucru de nimic.

Leonora (în parte.)

Un lucru de nimic! (Tare.) Deca vreți, voiu împacá pe Buzdugan!

Redeanu.

Nu, asta me privesce pe mine. Lucrul care vi-l cer, este de-a scusá purtarea dvostre neiertata, fața cu dómnele despre cari am vorbit. Domnișór'a Belici a plâns povestindu-mi afrontul care i l'ați facut.

Matilda Poni.

(Va urmá.)

L é g a n u l.

e Tisa cea balaia plutesce un caic,

Se légana într'ensul pescarul cel voinic.

Și e trufaș și mândru, de fericire beat,

Căci mréj'a sa e plina; el cânta îngâmfat:

„În asta lume mare nu-i țera mai manósa,

Ca patri'a maghiara, nici alta mai frumósa!

În asta lume mare alt rú nu mai gasesci,

Ca Tisa cea balaia, tesaur rar de pesci!

Și nu-i oraș în lume ca Seghedinul meu,

Iubit de toți maghiarii și d'a lor Dumneđu!

Și nu-i palat în lume mai mândru și bogat,

Cum cas'a mea-i pe țermuri, ce eu am ridicat!

Și nu-i muiere 'n lume ca ócheș'a mea draga,

Apoi baiat c'al nostru nu e în lumea larga!*

Așá cântând pescarul la țermuri a sosit,

Și mum'a cu copilul în brațe l'a primit.

„Să fi binevenitul! eram deu îngrijata“,
I dişe-a sa muiere, — „căci Tisa e înflata!“
„N'ai grije“, — i respunse, — „n'ai grije nici habar,
Noi stăm sub scutul tare al zeului maghiar!“

În cas'a de pe ţermuri e lînisce şi pace,
Pescarul obosise, a adormit şi tace;
În légan lângă densusul copilul stă culcat,
Şi muma-sa viséza, că-l vede împérat.

Dar ce-i murmurul ista, şi frémétul grozav?
De ce încep să bata în clopot crunt şi grav?
„Potop! Potopul vine! Sariţi, fugiţi scapaţi!
Căci s'au pornit cu gróza troienii din Carpaţi!“

Şi Mureşul i-duce, şi Tisa împérasciata
Se vérsa peste ţermuri spre urbea cea bogata,
Şi Seghediul léta-l în valuri înecat,
Şi cas'a de pe ţermuri d'ântăia s'a surpat!

Pescarul şi muierea în somnul lor surprinsi
În valurile Tisei urméza-al lor vis.
Iér léganul uşure de unde ridicat,
Se duce cu copilul dormind netulburat.

Şi Tisa 'nfuriata îl légana mereu!
O Dómne-a tot putinte, tu unul Dumneşeu!
Nu parasí copilul plapând, nevinovat,
Căci e făr' de truffia, căci e făr' de pecat!

Teochar Alexi.

Despre electricitatea atmosferica.

Unul dintre cele mai grandioase fenomene naturale este fără îndoieala tempestatea. Natur'a, care alta-data ca o mama iubitoare şi blânda înveselesce prin sórele cald şi zefirul placut pe fiii sei, acum devine teribila, însufla spaima şi frica muritoriului neputincios, voind să-si arate puterea sa nemarginita faţa de densusul. Pentru aceea tempestatea a fost privita de cătra popor în tóte timpurile ca o acţiune deşéasca.

Causele acestui fenomen natural au fost mult timp necunoscute. Înveţatii isi faceau închipuirile cele mai bizare despre causele tunetului şi fulgerului, ca în genere despre a celor mai multe fenomene naturale. Adevérat, că cei vechi, dupa cum aréta cercetările mai nóue, aveau cunoscínţe frumóse despre aceste fenomene şi în genere despre electricitate şi magnetism. Profesorul Schweigger, cu deosebire, a aretat în timpul mai nou, că în simbolele vechilor mituri se afla ascunse fórté multe cunoscínţe pe terenul electricităţii şi magnetismului; că în multe hiroglife, ce ne-au ramas sânt descrise esperimente şi hipotese despre electro-magnetism. Dar acele cunoscínţe s'au dat uitării şi noi a trebuit, să începem de nou munc'a, ce ei au continuat' o cu succes.

În anul 1752 marele barbat Veniamin Franklin a deslegat într'un mod ingenios acésta problema grea, resturnând tóte parerile antecesorilor sei despre fenomenele fulgerului. Franklin printr'un esperiment pe cât de simplu pe atât de decisiv, a aretat, că fenomenele fulgerului şi tunetului sânt fenomene electrice, care le putem imitá în miniatura prin instrumentele, ce ne staú la dispoziţie. Esperimentul a fost urmatorul.

Pe timpul unei furtuni în lun'a lui iunie 1752 a redicat Franklin un smeu, pe care se aflau înţepenite cuie de metal. La capetul sfórei, de care érá legat smeu, atérná o cheia. În acésta cheia voia Franklin, să adune electricitatea rapita din nori. Instrumentul

astfel întocmit îl ţinea isolat printr'o cárpa de metasa. A aşteptat esperimentatorul timp îndelungat fără să fi observat present'a electricităţii în cheia şi érá să intrerumpa esperimentul început cu atáta convingere, mai cu séma, că începuse plói'a. Dar chiar împregiurarea din urma a ajutat aparatul manc. Sfór'a de cânepa nu conduce electricitatea; începénd plói'a, s'a udat, a devenit conductor bun şi Franklin spre mare s'a bucuria primi schintei electrice din cheia.

Faim'a despre acésta descoperire a cutrierat iute întreg'a lume înveţata, s'au facut diferite esperimente şi nime nu se mai îndoiá despre adevéru ei.

Énsuşirea electrica a norilor érá cunoscuta în evul vechiú. Preoţii jidovilor faceau întrebuinţare de fenomenele electricităţii atmosferice, pentru ca să arate mulţimii nepricepute puterea şi misiunea lor deşéasca. Sicriul legii, în care se pastrau cele mai scumpe şi mai sacre tesaure ale poporului israelitan: cele dóue table de pétra, bastonul lui Aron ş. a., érá o mare bateria electrica, care se umplea cu electricitatea norilor şi statea la dispoziţie a preoţilor, cari faceau minuni naintea poporului. Regele Romanilor Numa Pompiliu aprindea jertfele în biseric'a lui Joe cu foc din cer. Urmatorul seu, Tului Hostiliu, nu érá deplin iniţiat în acest secret şi când voi să faca şi el acésta minune a fost omorit de trasnet.

Atmosfer'a conţine totdeuna electricitate în mesura mai mare sau mai mica. Cantităţile mai mici de electricitate se predau paméntului prin picaturile de plóia, fulgii de zapada ş. a.

Electricitatea atmosferica pe timp senin este totdeuna positiva; iér pe timp noros se afla în atmosfera electricitate positiva şi negativa. Electricitatea negativa se produce prin influinţa a norilor din părţile superioare asupra celor de desubt. Espensiunea electricităţii în nori e cu atât mai mare, cu cât se afla ei mai sus. Norii superiori, positivi, influinţéza deci asupra celor de desubt, nimicesc ecuilibrul electricităţii, atragénd spre partea lor electricitatea negativa şi respingénd în partea contrara pe cea positiva. Electricitatea positiva se respândesce în aer şi astfel remâne în norii respectivi loc liber celei negative.

Déca se întâlnesc în atmosfera doi nori cu electricităţi heteronime, se produce descarcare prin o mare schintea electrica, care o numim fulger. Fulgerul apare totdeuna ca o linia fránta. Acésta se esplica din următoarea împregiurare. Fulgerul în iuţel'a cea mare condenséza aerul din calea sa, dá astfel peste un conductor reu, deci parascesce direcţiunea începuta, apucénd drumul spre straturi de aer mai subţiri.

Lumin'a fulgerului, dupa cum scim, e fórté intensiva.

Fulgerele, care se aréta pe timp senin, sânt numai reflexul fulgerelor reale dintr'o furtuna de sub orizont.

Aerul pus în mişcare prin fulger produce sunetul care îl numim tunet. Acest sunet se maresce prin reflexiunea, ce o suferé de cătra diferiţii nori. Despre tunet capetám totdeuna mai târziu cunoscínţa decât despre fulger, fiind că iuţel'a sunetului e cu mult mai mica decât a luminei. În genere dupa fia-care fulger urméza tunet şi iérasí fia-care tunet este precedat de fulger; cu tóte aceste s'au observat în timpurile mai nóue fulgere, care nu au produs nici un sunet; o împregiurare, care nu se póte esplicá pâna acum.

Când fulgerul isi ia direcţiunea spre pamént, dicem, că trasnesce. Trasnetul produce o lumina intensiva, o pocnitura puternica şi dispáre.

(Va urmá.)

Iul. T. Mera.

S A X O N

Calendarul septemănei.

Ziua sept.	st. n.		Numele sântilor și serbatorile.	Sorele	
	v.	n.		resare	apune
Duminea	1	13	Cuv. Mța Eudochia.	6 15	5 46
Luni	2	14	Sf. Muc. Teodot.	6 12	5 48
Marti	3	15	S. Muc. Eutropic.	6 10	5 50
Mercuri	4	16	Cuviosul Gerasim.	6 8	5 52
Joi	5	17	S. Muc. Canon.	6 6	5 54
Vineri	6	18	SS. 42 Mucenici.	6 4	5 56
Sâmbeta	7	19	Muc. Vasilie și alți.	6 2	5 58

Fisiologi'a amorului.

„Fisiologia dell' amore“ di Paolo Mantegazza.

„... Questa cara gioia
Sovra la quale ogni virtù si fonda.“
Dante.

Prim'a data când mi-a ajuns naintea ochilor această carte scrisa de un italian, încă pân' a n'o resfoi, ci judecând numai dupa titlul atât de frumos sunator la urechi'a tineretului, am venit la aceea presupunere, că această carte nu pôte fi de cât foarte interesanta. Și în adevăr la cetire m'am convins, că nu m'am înșelat.

Dar să ve marturisesc, că totusi a fost ceva în ce m'am înșelat. Anume judecând dupa titlu, am făcut încă și aceea deducțiune, că o carte intitulata „Fisiologi'a amorului“ va cuprinde în sine descrierea și espicarea tuturor acelor semne și funcțiuni de amor, ce se ivesc la întreg'a lume viețuitoare, precum cuprinde în sine „fisiologi'a generala“ înșirarea tuturor semnelor și funcțiunilor de viața a întregelor ființe cari traesc; mai de parte am făcut deducțiunea, că o atare carte va tracta cu nepasare cinica aceea relațiune deșca, ce esista între două ființe de secs diferit: dar aceste două presupuneri nu s'au adevărit pe deplin.

Autorul s'a marginit a tracta mai cu sēma despre amorul ființelor omenesci, pe când pe al animalelor și plantelor îl tractēza pe scurt în un capitol; nu atât pentru că s'ar fi temut de metafisicii și adoratorii timpurilor trecute, cari arū arunca și asupra lui anatema, precum arunca în genere asupra scriitorilor moderni, cari se ocupa cu anatomia comparativa, dicēnd că acesti din urma profanēza pe omul deesc prin aceea că-l asemenēza cu animalele, și nu pentru că ar fi idealist extrem, de ore ce el din contra e omul sciinței experimentale: ci mai mult pentru că el și-a dedicat cartea sa tuturor femeilor nobile, și astfel n'a putut să se estinda pe larg și peste imperiul animalelor și al plantelor.

Cu privire la modul scrierii, acesta de un italian nu pôte fi purtat cu sânge rece ori cinismu, chiar și de ar fi dēnsul înaintat în ani, precum — deca nu me înșel — e și autorul acestei cărți pré placute. Iēca ce dice ele în privința modului de scriere: „Eū nu scriu despre amor ca alții, pentru că eu sūm italian și noi italianii scim mai bine să iubim, pentru că patri'a noastră e țēr'a armoniei și a frumșēții!“

Așā și este, el când scrie despre amor și femei, par că întinde o pēna de serafim în colorile curcubeului și arunca prav de pe aripele fluturilor asupra hărții de aur pe care el scrie.

Autorul e medic, profesor la universitatea din Florența și membru în senat. Pe lângă toate ocupările sale sciintifice și politice isi mai afla încă timp de a scrie

despre amor și femei; iēr a scrie despre femeia la dēnsul însemnēza a o glorificā. Nu cred să fia în alt loc mai frumos descrisa femeia de cât în cartea lui. Ací afla poetul isvorul curatei poesii, iēr iubitoriul sciinței afla în cartea acesta convingerea și esperința unui învețat plin de convingere și esperința. Nu este om care n'ar putē înveța ceva din acesta carte. Și damele ar putē profitā din ea câte ceva, dar din parte-mi n'asi voi ca să învețe!

Ca să ve puteți face, dōmnelor, o închipuire despre acest erudit barbat de stat și medic, respective despre cartea lui susnumita, sē-mi dați voi'a de a espune unele fragmente din numitul op.

*

Definiind amorul, învețatul autor între altele dice: „Amorul e puterea puterilor; el apare când omul este mai puternic, și dispare când anii l'aū gārbovit. Amorul e bucuria bucuriilor, el e fundamentul ori și cărei dorințe, ori și cărei avuții și ori și cărei plăceri, el totdeuna e cel mai înnalt scop. Abstragēnd dela omenii, cari au venit pe lume cu defecte, pe ceriul fiacărui om amorul e cea mai lucitoare stea, el e sorele orizontului. El e cea mai puternica, mai umana și mai bogata patima“.

Influința amorului asupra omului e schițata în urmatoriul mod: „Amorul redica pe omul acela, în care s'a incuibat, peste omenii de tōte zilele, necautānd deca acela e om mediocru ori un geniu, om prosaic ori poet. Câte naturele comune și depravate s'aū nobilitat numai prin amor! Câte spirite lașe fure conduse de amor pe calea gloriei! Câte suflete triviale se urcara înspirate de amor la sborul celor mai audace idei! Și totusi și pe și putem audi plānsori nemotivate, cumca sciința și glori'a aū a se feri de amor 'ca de cel mai mare inimic al lor și în mod destul de pedant cītēza mulți pe atari omeni mari, cari au iubit numai art'a și cari numai castității lor pot mulțami cap-de-operele lor. Ce confundare curioșă de noțiuni, în sensul căreia s'a confundat higieñ'a cu moralul, castitatea cu neputința de a iubi! Pe un om sânetos la sensuri și simțire, totdeuna il va nobilita amorul, presupunēnd, că el nu-si arunca amorul în tina și nu și-l dejosesce la placere gola“.

Facēnd esptul profesor o paralela între amorul femeiesc și cel barbatesc, scrie: „Femeia, conservatōrea medulei vieții, trebuie să fia mai frumoșă decât barbatul, pentru că barbatul iubesc în ea nainte de tōte form'a frumoșă. Înce și forme mediōcre pot escitā cupiditate înfocata, în casul deca aceste sūnt nobilitate de grația unui spirit putinte și a unei inimi pline de patimi, inse simpatia provenitōre din atari însușiri nu-i pré naturala. Asemene și femeia se aplēca formelor frumoșe barbatesci, dar la ea totusi prevalēza mai mult însușirile frumoșe de caracter barbatesc și talentele spirituali. Chiar și omeni urți aū avut fericirea cerēșca de a fi iubiți; dar atunci aū pošes ceva atragator în caracterul lor, în spirit ori în starea lor esterna splendida, care conduce în lumea frumosului.“

Frumșēța e factorul cel mai putinte care aprinde amorul, dovēda despre acesta e împregiurarea, că amorul de comun apare în junia, când și frumșēța e mai completa. De multe ori numai un moment e de ajuns ca la niște ființe placute două rađe provenite din ochi reciproci să se prefaca în fulger. Și totusi relative sūnt rari acele casuri când obvine o atare combinațiune fericita. În un moment a conveni, a se vedē, a se admirā, a se dorī și îmbratișā prin o unica privire, care să vina ca din cer, a se simți înundați de acesta unica privire ardetōre și petrundetōre, așā în cât a se crede că stau nuți unul față de altul și totdeodata a roși și observā cum două inimi într'o palpitate bat mai tare

și facând a-și descoperi dulcele secret: „Te iubesc, me iubesci!“ — acést'a e prè rar'a și prè frumós'a placere, pe care puțini ómeni au avut'o și o vor avé în viét'a lor. În cea mai mare parte amorul sè desvólta în timp mai lung ori scurt.

„La esprimarea lui barbatul e mai grabnic, femeii'a își lasa timp. Barbatul spune tot cu o privire, el de loc marturisesce cu óresi-care superbia că e cucerit; femeii'a din contra arunca ochii la pamènt — chiar și când te încânta simpatii'a cea mai ardetóre din partea ei — ca cum ar voi sè delature lumin'a prè luitóre a amorului, și se folosesce de tóte mijlócele ce-i stau la dispozițiune, spre a linisci, a reci pe barbat. Barbatul a đis deja de sute de ori prin o stralucire luminós'a a ochilor „te ador!“ — pâna când femeii'a abia cutéza a đice: „póte te voui iubi!“ Și astfel se urmaresc ambii fericiți într'atata, pâna când dorinț'a unuia se comparéza celei aluialt, pâna când dorinț'a lunga ajungènd la stadiul ultim, se finesce cu dóue oftări, cu cari barbatul đice: „te iubesc!“ și apoi ambii eu a dóu'a oftare dau mulțamita naturei.

„Energii'a dorinții de a iubi, care cu atât mai mult se conglomeréza, cu cât duréza mai lung, urméza legilor fizice elementari, cari predominéza tóte puterile.

„Amorul repentin nu-i cel mai trainic, și déca urméza unei patimi trecatóre o indestulire asemenea repentina, atunci un atare amor nu se póte numi de cât un furt norocos. E un adevèr adânc, cumca amorul nu-i resbel, ci victoria. Amorul cel mai complet e un sóre, care n'are apus, dela care necontenit se revèrsa fașcióre de rađe sclipitóre în tóte părțile. De regula sórtea amorului desvóltat mereu e a peri chiar așa de mereu, pe când amorul de iuțimea fulgerului duréza chiar atât de puțin ca fulgerul“.

Cele amintite cred că sînt de ajuns pentru de a ve face cunoscut în trasuri mai mari conținutul „fiziologiei amorului“, ier episodul ce voiesc sè urmeze aici, îl spun mai cu sèma pentru picanteri'a ce o conține.

Vorbind autorul despre fecióra, enaréza urmátórele: „Într'o buna deminéta chiamă Dđeu *amorul, superbi'n*, și *simtiul proprietatii* naintea tronului seu, ca acestia sè-si dé sém'a despre vecinicile certări sângeróse dintre ele, prin ce nu dedeau nici un moment pace, ci stricau tóta bucurii'a sermanilor fii ai lui Adam. Tatal ceresc erá în numit'a đí reu dispus, și dupa o predica mâniós'a și amenințatóre, strigă cătra cei trei demoni: „Cu un cuvènt, déca voi nu încetați de a molestá ómenii cu nefericitele vóstre neînțelegeri, și déca nu-mi dați dovéda ánca astadi despre bun'a înțelegere dintre voi, atunci ve gonesc de pe faț'a pamèntului care ve este vóue atât de placut, și ve mán în fundul iadului“. Cele trei simțiri adusera multe argumente de scusa spre aperiarea lor, dar Dl Dđeu remase pe lâng'a decisul: „Ori ve împacați, ori ve carati în iad!“ Ce sè faca, se sfatuirá în o conferința lungá și seriós'a și deisera a esoperá un lucru comun, la care fia-care sè aiba parte egala; când fure ierasi chiamați naintea lui Dđeu, i aretá o fecióra, o fapтура gračiós'a, cerésc'a, despre care a fost greu de decis că cine a lucrat mai mult la nimerirea ideii norocóse și a efeptuiri gračióse. Dđeu sè fia ris din tóta inim'a la acést'a, lasând pe maestri acestei fapaturi ca sè mérga în pace, de óre ce aci se întrunira prima-data, ca în buna înțelegere sè compuna un lucru de tréba în sensul poruncei dđeesci; și apoi ánca se mai fia đis Dđeu: „O gluma așa nimerita nici mie, chiar nici în vis nu mi-ar fi picat prin minte. pe lâng'a atot sciinț'a mea“.

*

Atâta mi-am propus a me ocupá de cartea din cestiune, care are tendinț'a de a conferi un tribut modest la aducerea unei ordini mai morale și înțelepte în imperiul amorului.

Dr. G. Creniceanu.

Dela Orșova.

(Reuniunea de lectura romána-sérba.)

— 9 martie.

Cu placere ieu condeiu în mâna a relatá despre o scire imbucurátóre.

Inteliginț'a romána-sérba de lâng'a malul Dunării incepe a dá semne de viéta și pe terenul social-cultural.

Venerabilul protopresbiter român gr. or. din loc, dl Mihail Popovicu a invitat pe sér'a de 8 l. c. pe toți fruntașii románi și sérbi din Orșova la otelul „Cerbul de aur“, pentru a le compartasi necesitatea de mult simțita pe terenul cultural, de a se înființá o reuniune de lectura.

Dupa o cuvèntare bine simțita, cu entusiasm salutará toți prezèntii laudabil'a inițiativa a domnului protopresbiter, și alesera pe domni M. Popovicu protopresbiter gr. or. de președinte și Nic. de Görög amploiat reg. la cartea funduara, de notar ad hoc; dupa puține desbateri s'a primit și statutele propuse, în speranț'a innaltei aprobári.

Dupa ce tóte fure terminate, toți membri reuniunii nou-inființate se întrunira la o mésa, la care pe lâng'a cele „necesare“ nici cânturile corului vocal románo-sérb și nici music'a n'a lipsit.

Notariul ad hoc a redicat primul toast, la care dl prota a respuns în niște termini fórte caldi; dupa aceste dóue a urmat al unanim-alesului președinte al reuniunii inființate dl A. Gogolteanu major c. r. în pensiuine, precum și altele.

Începutul este de bun augur și promite mult, căci la inițiativa are „preot cu crucea 'n frunte“; spiritul și simțul concetațenilor orșoveni este a dóu'a garanța pentru prosperarea și durabil'a esistința a reuniunii nóue.

Cor.sp. ord.

Literatura si arte.

Un apel unguresc. Literatul ungur dl Ludovic Réthi într'un articol publicat în „Magyar Polgár“ asupra cercetárilor istorice ale dlui Nic. Densușanu între altele face urmatoriul apel: Am comunicat aici un extras din raportul dlui Densușanu, ca sè atrag atenziunea istoricilor nostrii (unguri) asupra documentelor în limb'a romána cari se afla în țér'a nóstra și pâna astadi nu am avut destula atenziune fația de ele. De multe ori s'a facut mențiune ce factor important este românimea între națiunile patriei nóstre. Dar mai importanta este din punctul de vedere al situațiunii europene. Trecutul nostru este plin de relațiuni istorice, încât pe viitor sîntem avisati unii la alții. Cele din urma dóue decenii au fost de ajuns ca întrég'a Europa sè cunósca puterea de viéta și capabilitatea de desvóltare a rasei románe. Iuliu Schwarz clasificá literatur'a dènsilor numai cu un grad inderetel literaturii nóstre, și acést'a, privind istoria romána, este pentru dènsii o adevèrata gloria. Sè dăm astfel mai multa atenziune la mișcarea intelectualá a románilor, pentru ca sè platesce chiar și numai din punctul de vedere curat practic“.

Psaltirea, publicata románescé la 1577 de Diaconul Coresi, reproducá, cu un studiu bibliografic și un glosariu comparativ, de B. Petriceicu-Hașdeu. (Edit. Academiei románe.) — Tom. I. Acést'a carte trebuie sè

intereseze pe toți aceia, cari se ocupa cu istoria limbii române, căci ea ne înfașeaza vorbirea strabunilor nostri d'acum trei vécuri și mai bine. Psaltirea lui Coresi, împreuna cu Catechismul calvinesc dela Brașov și cu cel de pe la 1540 din Sibiiu, sânt cele d'antăie tipariturii românesce, pâna acum cunoscute. În vol. I este dat textul cu cirilice și transcripțiunea lui cu latine, precum și câteva icône ale tiparului de pe atunci. În vol. II ni se promite studiul biografic, bibliografic și glosariul comparativ, în care se vor utilizá tóte Psaltirele din vécul XVII și XVIII.

„Lapușnéu“, tragedia în 5 acte și în versuri de dl I. Roșca s'a pus în studiu. Peste puțin timp se va reprezintă la teatrul Dacia din București.

Musicalie noué. La Táborszky și Parsch în Budapesta a aparut: „Dalesokor a népszínház kedvelt daliból“, de Erkel Elek, preț 1 fl.

Biserica si scóla.

Dieces'a Aradului. Cetim în „Bis. și Șcóla“: Concubinatele s'aú lațit în timpul din urma atât de tare la noi, încât aú devenit o adeverata calamitate sociala. În eparhia Aradului este mai lațit acest reu în comitatul Timișorii. Drept aceea consistoriul eparhial aradan s'a veđut îndemnat a se adresá cãtra dl Atanasiu Raț vice-comitele Timișorii, recercându-l a luá dispozițiunile necesare pentru stérpirea acestui reu. Cu bucuria aúđim, că dl vice-comite a luat deja unele dispozițiuni, dând ordin organelor sale subalterne administrative a lucrá contra acestui reu și în curénd i-va succede a-l nimici.

Dieces'a Caransebeș. Maj. Sa regele a daruit din șatul'a sa particularia o suta de florini pentru clădirea bisericeii gr. or. din Allibunar.

Societati si institute.

Asociațiunea transilvana. Desparțeméntul al IX-lea al Asociațiunii transilvane, pentru literatur'a și cultur'a poporului român, întrunit în ședința ținuta în 15/27 februarie a. c. în opidul Brad, s'a reconstituit, alegându-si de director pe Rds. dl protopresbiter Nic. I. Mihalțan, iéra de membrii în comitet pe dnii Sigismund Borlea, Teodor Pop, Nicolau Margineanu, Petru Rimbaș, Nicolau Henți și Ioan Rusu. Acest comitet și-a ales apoi din sinul seu, cassariu: pe Nicolau Margineanu, controlor: pe Ioan Rusu și secretar: pe Petru Rimbaș.

Societatea „Petru Maior“. În mai multe ședințe ale Societății literare „Petru Maior“ din Budapesta, ținute în acest an școlar, s'aú declamat și disertat următoarele: „La Români'a“, oda de B. C. Horea, declamata prin dl George Ilea, jur.; „Mórtea lui G. Șincai“, poesía de I. Popfú, declamata prin dl George Pop filos.; „Cãtra o rosa“, poesía originala cetita de autorul dl Martin Oreșan jur.; „Însemnatarea eređirei hemofiliei“ de dl Ciacan med.; „Fisiologia dell' amore“ di Paolo Mantegazza prin dl dr. G. Creniceanu; „Memorand cu ocasiunea aniversarei a XVII a morții poetului A. Mureșan de dl G. Ilea.

C e e n o u ?

Diet'a a început să desbata mercuri proiectul de lege relativ la poliți'a capitalei. L'a combatut Carol Eötvös, carele a avut și o polemia cu Tisza, dupa care legea s'a primit în general. La finea ședinței Majoros a interpelat pe ministrul justiției, că pentru ce n'a prezentat încă proiectul de lege pentru întroducerea casatoriei civile?

Balul costumat din București, dat în teatrul cel mare în folosul incendiariilor din Focșani, a întrunit iérasii cele mai frumoșe costumuri naționale. Dóm-

n'a țerii, precum cetim în „Press'a“, purtá și de astadata un costum fôrte elegant și bogat. Camașa erá brodata cu matasuri, roșii și negre, încrețita la gât și la mâneci, precum o pórta țerancele dela Rucar. Velnicul negru, cusut cu argint și arnici de diverse colori, erá lucrat la Golești și se purtá ca la munte, adeca fãra șorț. Un vél subțire, grațios legat de un tistimel de metasa roșia avea pe marginea capului, de giur împreguri monede de aur fôrte prețioșe prin vechimea lor. Dn'a Mavrogheni, dam'a de onóre a Dómnei, purtá velnic negru cu șorț roșu cusut de arniciu de tóte colorile, o camașa de borangic cu desemn variat și un vel de o subțirime rara țesut cu fir. Dr'a Eufrosina Gr. Gradișteanu, domnișor'a de onóre a Dómnei, avea un costum din Banat. Sočiile membrilor corpului diplomatic, comites'a de Vesdehlen, dn'a Tornielli și dn'a Petronievici, purtau asemenea costume naționale. Dn'a Vacarescu, soči'a dlui mareșal al palatului, purtá un costum din Fagaraș, de unde se trage famili'a Vacarescilor.

Un costum românesc. Pe când moștenitorul de tron Rudolf petrecuse în tómn'a trecuta în Maramureș, costumul poporal român a facut mare senzațiune în toți înnalții óspeți, între cari se aflá și marele duce de Toscana. Đilele trecute acesta scrise consiliarului ministerial, Iosif Prugberger, care șede în Sighetul Marmáției, ca s'e-i tramita un complet costum barbațesc și femeiesc român, fotografiând în acesta din urma și vr'o fêta româna de acolo. Dl Prugberger a și îndeplinit acésta cerere, cu deosebirea înse, că în loc de o fêta româna, și-a fotografat în costumul dorit propri'a-i fêta.

Serata româna în Dobrogea. Cetim în „Români'a transdun.“, că la Tulcea, mercuri sér'a s'a luat céiul la dl și dn'a general Anghelescu. O minunata sérata danțuitoare, care se prelungi pâna 'n ziua. Un st'peu intim avú loc pe la 2 óre din nopte, la care secesul frumos adunat ca un buchet, redicá un toast în sãnetatea dnei Anghelescu.

Castelul de Habsburg. Cu ocasiunea casatoriei sale cu principes'a Stefania de Belgi'a, moștenitorul de tron Rudolf va primí numeroșe prezente; cel mai prețios din tóte va fi de sigur acel pe care câțiva compatrioți ai sei își propun a-i oferi. Întruniți în comitet, ei aú decis a rescumperá vechiul castel de Habsburg, léganul casei de Austri'a, situat în Svițera, în cantonul Argovia, și s'aú adresat pentru acésta la primarul orașului Brugg, de care depinde castelul, apoi la consiliul cantonului, care se pare că va primí în mod favorabil acest proiect de rescumperare a unei părți a vechiului patrimoniu a casei de Austri'a. Din castelul de Habsburg nu mai rămâne astadi de cât un turn patrat pe un edificiu de forma neregulata, și cu o curte puțin considerabila. Acel pe care îl zidise în secolul XI, pe Wulpelsberg, episcopul Werner de Strassburg, se compunea din trei corpuri de ziduri. Zidul turnului ce a ramas în picíoare are o grosime de trei metri. Din vérf se zaresce valea Aarului, abați'a Koenigsfelden și o mare parte din caten'a Alpilor dela Glaernisch pâna la Stockhorn.

Esundare de ape. În urmarea ploilor din țilele trecute, Crișurile crescúra repede și eșind din alviele lor, esundara și facura multa paguba prin comitatele Biharia, Arad și Bichiș. În Oradea-mare a mai esundat și riul Pețe, încât mai că s'a întrerupt și comunicațiunea cu satele vecine.

Anecdota despre ministrul Ordódy. Apa sânta din Lourdes în timpul din urma a sosit adese ori la vam'a din Budapesta. Amploiatul, nesciind cum să tacsese acest „articol importat“, se adresá cãtra ministrul. Acesta ar fi respuns: „Trebue tacsata ca spiritul cel mai tare, căci de acesta se afla în ea, adeca spiritul sânt“.

Ca gluma cinica, p $\acute{o}$ te s $\acute{e}$ tr $\acute{e}$ ca, dar nu credem s $\acute{e}$ se fi intemplat in adev $\acute{e}$ r.

„Apajune, $\acute{d}$ in'a lacului“, operet'a lui Mill $\acute{o}$ cker, despre care vorbiram deja in foi'a ac $\acute{e}$ st'a, c $\acute{a}$ ci sujetul ei este rom $\acute{a}$ nesc, a facut efect in teatrul poporal din Budapesta. Durere, afara de sujet $\acute{s}$ i costumuri, nimica nu este rom $\acute{a}$ nesc in ac $\acute{e}$ sta piesa. Un n $\acute{e}$ m $\acute{t}$, care d $\acute{o}$ ra in t $\acute{o}$ ta vi $\acute{e}$ t'a lui n'a ve $\acute{d}$ ut vr'un rom $\acute{a}$ n, care nu cun $\acute{o}$ sce de fel poporul nostru, datinele, costumul $\acute{s}$ i music'a lui, a avut curagiul s $\acute{e}$ presinte publicului str $\acute{a}$ in o piesa musicala sc $\acute{o}$ sa din vi $\acute{e}$ t'a poporului rom $\acute{a}$ n. Ca atare, fire $\acute{s}$ ce, pies'a nu e reu $\acute{s}$ ita, c $\acute{a}$ ci textul e plin de frivolit $\acute{a}$ ti, i $\acute{e}$ r music'a n'are nici un acord rom $\acute{a}$ nesc. At $\acute{a}$ ta din punct de vedere rom $\acute{a}$ nesc! Neconsider $\acute{a}$ nd ac $\acute{e}$ sta, constat $\acute{a}$ m, c $\acute{a}$ pies'a e compusa cu iste $\acute{t}$ ime; afara de p $\acute{a}$ r $\acute{t}$ ile sale cam frivole, are $\acute{s}$ i unele scene frumo $\acute{s}$ e. Music'a are mai multe numere bine scrise, mai frumos e terzettul din actul prim $\acute{s}$ i corul final; este interesant un joc din actul al doile, care reprezinta un amestec de cancan, colo $\acute{s}$ i vals, precum $\acute{s}$ i un cuplet parisian. Mai petrecator e in $\acute{s}$ e concertul de br $\acute{o$ sce din actul III, o parodia a scenei din „Hamlet“ in care Ofeli'a c $\acute{a}$ nta balad'a svediana. Esecutarea piesei fu buna. D $\acute{s}$ or'a Aurelia Hegyi a facut mare fur $\acute{o}$ re in pitorescul costum rom $\acute{a}$ nesc. Jocurile „rom $\acute{a}$ nesci“ fure repeti $\acute{t}$ e la cererea publicului.

Necrol $\acute{o}$ ge. *Amalia Sincai* n. Szab $\acute{o}$, so $\acute{c}$ i'a parocului Sigismund $\acute{S}$ incai din Bu $\acute{s}$ ac, in comitatul Satumare, a incetat din vi $\acute{e}$ t'a la 6 l. c. in etate de 27 ani, $\acute{s}$ i in al decele al casatoriei sale, las $\acute{a}$ nd in doliu, afara de consortele seu, pe un baiet de trei ani, pe parin $\acute{t}$ ii sei Samuil Szab $\acute{o}$ paroc in Cord $\acute{a}$ u comit. Biharia $\acute{s}$ i Anna $\acute{S}$ orban, $\acute{s}$ i pe numero $\acute{s}$ i cons $\acute{a}$ ngeni. — *Vasilie Munteanu*, in $\acute{v}$ etator gr. c. in Giri $\acute{s}$, comitatul Biharia, a repausat la 3 l. c. in etate de 66 ani, dupa ce a servit pe carier'a sa 44 ani; in $\acute{m}$ orm $\acute{e}$ ntarea-i se fac $\acute{u}$ cu solenitatea datorita unei vi $\acute{e}$ ti active. — *Itecla Matheiu*, maritata Borda, a murit la 3 l. c. in Beica rom $\acute{a}$ na in etate de 38 ani, gelita de: Danil Matheiu $\acute{s}$ i Anna Crainic ca parin $\acute{t}$ i, George Borda ca so $\acute{c}$ iu, Ioan, Zacharie, Anisia, Mihaiu $\acute{s}$ i Danila ca fii, Maria Mera n. Matheiu, Raveca $\acute{s}$ i Carolina ca sorori, Ioan Mera, Vasilie Dumbrava, Ioan Pantea, Zacharia Matheiu, Nic. Matheiu, Vasilie Pop Crainic, Simeon Pop Crainic ca unchi, Anna Matheiu ca matu $\acute{s}$ a, Vasilie Dumbrava, Aureliu Dumbrava ca nepo $\acute{t}$ i. — *Nicefor Ossianu*, aesor consistorial, vice-archidiaconul Mire $\acute{s}$ ului-mare $\acute{s}$ i parocul Selsigului, a incetat din vi $\acute{e}$ t'a la 2 martie in etate de 62 ani, dupa un morb de 2 ani, gelit de veduv'a Maria Popu, $\acute{s}$ i de fiii Augustin, Pamfilu, de fucele Aloisia $\acute{s}$ i Emilia.

Sciri scurte. *Generalul Klapka* a luat $\acute{s}$ i d $\acute{e}$ nsul vorb'a in polem'i'a intre Kossuth $\acute{s}$ i G $\acute{o}$ rgei; el dice, c $\acute{a}$ G $\acute{o}$ rgei a avut minte liniscita $\acute{s}$ i voin $\acute{t}$ a de fer, dar i-a lipsit entuziasmul na $\acute{t}$ ional, ceea ce a causat nenorocirea lui $\acute{s}$ i a na $\acute{t}$ ionii sale, in $\acute{s}$ e n'a fost tradator. — *Balul rom $\acute{a}$ n din Budapesta*, precum afl $\acute{a}$ m din $\acute{d}$ iuarele ungueresci, a avut un vinit curat de 1100 fl. — *In comitatul Bihariei* popora $\acute{t}$ lunea in dece ani a sca $\acute{d}$ ut cu 54.981, din cari cel pu $\acute{c}$ in 30,000 a $\acute{u}$ fost rom $\acute{a}$ ni. — *Un locuitor din comitatul Arad* a tramis regelui 63 de bancnote kossuthiane, ca s $\acute{e}$ mijloc $\acute{e}$ sa schimbarea lor la Kossuth; bancnotele in $\acute{s}$ e n'a $\acute{u}$ ajuns in m $\acute{a}$ nile regelui. — *Din temnit'a Gherlei* a $\acute{u}$ scapat trei factori de rele, in $\acute{s}$ e cel mai periculos dintre ei, ho $\acute{t}$ ul Farkas Beni, s'a prins i $\acute{e}$ ra $\acute{s}$ i. — *Edhem pasia*, ambasadorul turcesc din Viena, a facut pa $\acute{s}$ i pentru ca mo $\acute{s}$ tenitorul de tron Rudolf la rent $\acute{o}$ rcere din Egipt s $\acute{e}$ vina pe la Constantinopol, unde sultanul il a $\acute{s}$ t $\acute{e}$ pta cu ordinul Medjide.

Sciri din Rom $\acute{a}$ n'i'a. *Indigenatul* s'a votat de cu-

r $\acute{e}$ nd in camera pentru urmatorii rom $\acute{a}$ ni din Transilvani'a, dr. Suciu, dr. I. Villara. — *Di C. A. Rosetti* a propus in camera, ca ac $\acute{e}$ st'a s $\acute{e}$ num $\acute{e}$ sca din sinul ei o comisiune, compusa din 5 deputa $\acute{t}$ i, legi $\acute{s}$ ti, care s $\acute{e}$ elaboreze un proiect de lege de reorganizarea justitiei. — *Domnul* a mers s $\acute{a}$ mbeta la cercul militar, unde a asistat la o serata cu dan $\acute{t}$, petrec $\acute{e}$ nd acolo dela 9 p $\acute{a}$ na la 11 ore. — *La legatiunea Belgiei* a fost dumineca un mare pr $\acute{a}$ nd dat in on $\acute{o}$ rea dlui Mitileneu, ministrul Rom $\acute{a}$ niei la Brusela.

Cronic'a lumei.

Dn'a Edmond Adam, cunoscut'a redactri $\acute{t}$ a a „Revistei N $\acute{o}$ ue“, a dat de cur $\acute{e}$ nd in sal $\acute{o}$ nele sale din Paris un bal costumat, in care dl Alesandru Em. Lahovary, unul din secretarii legatiunii rom $\acute{a}$ ne din Paris, se presint $\acute{a}$ in costum de surugi $\acute{u}$ dela Vad-lat, $\acute{s}$ i d $\acute{s}$ or'a Calimachi Catargi, fiic'a ministrului rom $\acute{a}$ n dela Londra, in costum de $\acute{t}$ erancu $\acute{t}$ a dela Ploesci.

Regele Italiei caletorind prin Sicili'a, la prezentarea autorit $\acute{a}$ ti $\acute{i}$ din Patenza er $\acute{a}$ fa $\acute{t}$ a $\acute{s}$ i deputatul districtului, de care se $\acute{t}$ ine $\acute{s}$ i Salvia, locul natal al lui Passanante, care a comis atentatul contra regelui Humbert. Regele intreb $\acute{a}$ pe deputat deca Passanante mai are rudenii. „Da, mai are o muma“. — „Bi $\acute{e}$ t'a femeia! in ce pozi $\acute{t}$ ie se afla?“ intreb $\acute{a}$ regele de nou. — „E for $\acute{t}$ e nenorocita, for $\acute{t}$ e saraca, Majestate“. A d $\acute{o}$ u'a $\acute{d}$ i mum'a lui Passanante primi 500 franci, pe care i tramisese regele.

O femeia doctor in medicina. $\acute{D}$ iuarul rusesc „Timpul Nou“ $\acute{d}$ ice c $\acute{a}$ o femeia, doctor in medicina, dn'a Tarnovsky, a fost al $\acute{e}$ sa membru al societ $\acute{a}$ ti $\acute{i}$ medicilor psihiatri din Petersburg. Ac $\acute{e}$ sta alegere e cea d'ant $\acute{a}$ iu de felul ei. Dn'a Tarnovsky $\acute{s}$ i-a terminat cursurile la Petersburg.

Avertisment pentru iubitorii de c $\acute{a}$ ne. M $\acute{o}$ rtea de deuna $\acute{d}$ i a ambasadorului din Stuttgart, dl de Spitzenberg, a avut o cauza c $\acute{u}$ data. Av $\acute{e}$ nd obiceiul d'a m $\acute{a}$ ngai $\acute{a}$ pr $\acute{e}$ mult c $\acute{a}$ ni, i s'a introdus cu modul acesta in corp unul dintre acei vermi ai intestinelor c $\acute{a}$ nilor, periculosi pentru om. Acesta trec $\acute{a}$ nd prin vasele sanguinare, se a $\acute{s}$ ed $\acute{a}$ la splina. Astfel spune diagnos'a medicilor, cari sc $\acute{o}$ sera acel verme, caus'a b $\acute{o}$ lei, din splin'a ambasadorului. Opera $\acute{t}$ ia reu $\acute{s}$ ise, dar peste no $\acute{p$ te in $\acute{c}$ ep $\acute{u}$ s $\acute{e}$ curga s $\acute{a}$ nge din splina, ceea ce ca $\acute{u}$ s $\acute{a}$ m $\acute{o}$ rtea baronului. M $\acute{a}$ ngaierea $\acute{s}$ i sarutarea c $\acute{a}$ nilor at $\acute{a}$ t de resp $\acute{a}$ ndita a $\acute{d}$ i, av $\acute{u}$ in cazul acesta i $\acute{e}$ rasi urm $\acute{a}$ ri triste; ea a causat m $\acute{o}$ rtea ambasadorului.

Botezat, cununat $\acute{s}$ i sp $\acute{e}$ ndurat in timp de dou $\acute{e}$ $\acute{d}$ ile. $\acute{D}$ iuarele din New-York ne spun, c $\acute{a}$ a avut loc o nunta in circumstan $\acute{t}$ e for $\acute{t}$ e curio $\acute{s}$ e in Virginia. Logodnicul, care avea numele sgomotos de Marcus de Lafayette Hanley, fusese condamnat la m $\acute{o}$ rte, fiind c $\acute{a}$ ucisese pe un om care-l gonise de pe mo $\acute{s}$ i'a lui in lun'a lui junie trecut. Logodnic'a er $\acute{a}$ muma a doi copii $\acute{s}$ i cununi'a care avea s $\acute{e}$ aiba loc, nu avea alt scop de c $\acute{a}$ t a legitim $\acute{a}$ pe acesti doi copii. Celul'a servi drept camera nuptiala. In timpul ceremoniei logodnicul avea bra $\acute{t}$ ele libere, dar pic $\acute{i}$ orele ei erau in fiare. Dupa botez $\acute{s}$ i cununia, n $\acute{o}$ u'a pareche fu imediat separata. Li se acord $\acute{a}$ a d $\acute{o}$ u'a $\acute{d}$ i o intrevedere de o jumetate ora. $\acute{s}$ i in $\acute{d}$ iu'a urmat $\acute{o}$ re noul casatorit fu sp $\acute{e}$ ndurat. De sigur acesta este primul cet $\acute{a}$ ten american care a fost botezat, cununat $\acute{s}$ i sp $\acute{e}$ ndurat in timp de dou $\acute{e}$ $\acute{d}$ ile.

O intreprindere americana. $\acute{D}$ iuarele americane atribuesc lui Edison un proiect care nu tinde nici mai mult nici mai pu $\acute{t}$ in de c $\acute{a}$ t la suprimarea apr $\acute{o}$ pe a tutor musican $\acute{t}$ ilor $\acute{s}$ i a tutor pianelor. Faimosul inventator ar fi av $\acute{e}$ nd inten $\acute{t}$ iunea s $\acute{e}$ instaleze la Suez $\acute{s}$ i la Panama ni $\acute{s$ te orchestre mon $\acute{s}$ tru, precum $\acute{s}$ i ni $\acute{s$ te virtuosi solisti pentru fia-care instrument, cari s $\acute{e}$ esecute

di și nopțe operile cele mai însemnate ale tuturor muzicanților cunoscuți; cu ajutorul cablurilor și al firelor de sârma speciale, ecoul acestor concerturi va fi transmis în toată lumea și pus la dispozițiunea tuturor pungilor. Fia-care n'are atunci de cât să sucésca o cheia așezată în salonul său, pentru ca să audă operile lui Chopin, Beethoven, Weber, Mozart, etc., ba chiar și pe ale lui Wagner.

Un oraș clădit pe diamante. Nici un oraș din Africa nu se poate mândri cu o proapășire așa de iute ca Kimberley, reședința guvernului din Griqualand și punctul central al minelor de diamant din Africa sudică. Acum 11 ani nu există nici o colibă, pe când acum vr'o 16.000 oameni cu un comerț de peste 2 milioane lire sterline, formăza una din cele mai înflorite comune ale teritoriului Africeii. S'a descoperit acum, că orașul este clădit pe un teritoriu tot atât de bogat în diamante ca și cel dela Digjings, care a fost izvorul avuției și originea existenței lui. Locuri cari începuseră a avea o valoare prin cultivare, câștigăra fără veste o nouă importanță, căci probabil ascund o țărâță care stea a Africeii de sud. Este greu a spune câte case vor fi derimate pentru a căuta diamante. Dar va fi interesant a observa în viitor progresul unui oraș, care datorește existența sa, apoi derimarea sa parțială uneia și aceleiași cauze, adică bogăției de diamante în mijlocul cărora s'a dezvoltat.

Femeile. Un filosof indian, mare observator, a făcut următoarele observări asupra caracterului femeilor europene cari locuiesc în Indi'a. După felul barbaților ce iau, le cunoște naționalitatea. Ieă cum rezuma clasificăți'a: Femei'a ce alege un barbat cu privirea franca și față'a voioasă, este fără îndoieă a francesă. German'a caută un barbat robust și plăcut. Dăca un om este lănicit, vreașmaș al certelor, îl alege o Holandesă. Spaniol'a, din contra, caută un barbat pe care se-l predomine voința d'a resbună în altele. Italian'a se mulțumesc cu leneș, care viseza. Rus'a, își preferă compatrioții, desprețuind pe Orientalii și barbari. Engles'a își alege un barbat ambițios, decis a izbăvi prin toate mijloacele. Cât despre Americane, ele se marita cu ori-cine, fără să se intereseze de caracterul său rangul social; fia acel barbat bun său reu, frumos său olog, principalul este să aiba bani.

Sciri straine. *Generalul Garfield* s'a instalat în 4 martie la Washington în funcțiunea de președinte al Statelor-uniute pentru cei 4 ani urmatori, cu care ocaziune el a ținut un discurs, și s'a compus un nou cabinet. — *La Casamicciolo*, o insula a Italiei, s'a întâmplat în 4 martie un violent cutremur de pământ, care a distras jumetatea localitatea, făcând o mulțime de victime, 200 case s'au derimat, celelalte amenința ruin'a, 50 morți, 70 raniți. — *La Marsala* în Itali'a, la 4 martie, mulțimea a distrus biseric'a Metodistilor, a redicat obiectele ce servesc cultului și porțile edificiului și le-a ars pe piața orașului. — *Regele Bavariei* petrece de mai multe septemâni în München, dar poporul nu-l vede; diu'a dorme, ser'a se scôla și tabletele ferestei sale sunt în continuu încuiate. — *Victor Hugo* înfașându-se vinerea trecută în senat, al cărui membru este, stâng'a și membri centrului se scolară și-l întimpină cu vivate, ier poetul le mulțami prin închinare, apoi președintele pronunță aceste cuvinte: „Genul și-a ocupat locul, senatul i-a adus tributul stimei, și trece la ordinea zilei“. — *Din Hamburg* a plecat sâmbeta vaporul „Sultan“, cu o sută de germâni, cari emigrau în America; dar în apropiere de Hull s'a ciocnit cu o corabia și s'a cufundat; spre norocire, cei mai mulți

au scapat. — *Englesii* au legat cu boerii armistițiu, cu scopul de a încheia mai târziu pace. — *Scupcin'a* mare a Serbiei se va întruni în primăver'a acest'a spre a modifica constituțiunea relativ la cestiunea jidana. — *In consiliul municipal al Parisului* Ernest Hamel a făcut propunerea, ca întru amintirea serbării din 27 februarie, piața Eylau să se numesca în viitor piața Victor Hugo. — *In München* în noștea spre sâmbet'a trecută cineva a uns cu colore diferite figur'a de frunte a statuei equestre a lui Ludovic I, ceea ce demineta a atras un numer mare de curiosi; colorea roșia s'a spelat, dar faptuitorul nu s'a putut descoperi. — *Mostenitorul de tron al Germaniei* la finea lunei curente va merge pentru mai multe septemâni în Engliter'a.

Logograf.

De Eufrosina Sanzian n. Muntean.

Din următoarele 37 silabe:

A, pîr, ya, ma, de, lar, e, nam, a, sdo, aiu, riu, dra, in, da, ra, nit, sal, yi, a, mat, di, a, ur, u, var, m, li, cu, o, av, rip, le, ca, mi, — se se formeze 20 cuvinte ale căror litere înțiale cetite de sus în jos se deie numele de eterna memoria a unui erou al secului/presinte, dimpreuna cu locul său natal, ier literele finale cetite de jos în sus se deie un epitet al aceluiași erou.

Cuvintele sunt: 1) O espresiuine de pe Arieș; 2) un element folositor la curățirea pereților; 3) un pedagog renumit; 4) o espresiuine la întulare; 5) un nume femeiesc; 6) un termen religios; 7) o planta mult cultivată de femei; 8) o planta de gradina foarte necesară; 9) o negațiune; 10) o pasere migrătoare; 11) o fiară selbatică; 12) un rege persic; 13) un ținut în Turcia; 14) numele unui papa; 15) o espresiuine de iubire; 16) un animal de apă; 17) un nume barbatesc; 18) un oraș în comitatul Hunedorei; 19) bôla provenita din necurațenia; 20) unul din cei 12 proroți mici.

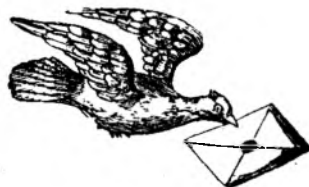
Terminul de deslegare e 23 martie. Ca totdeuna, și de asta-data se va sorti o carte între deslegatori.

Deslegarea ghiciturei numerice din nr. 10: Lupa, Valeriu, Apulia, Traian, Luarea Plevnei, Darius, Loire, Roma, Lupu, Didone, Galiția; „Lupt'a româna dela Griviția“.

Bine au deslegat'o dômnele și domnișorele: Emilia Oncu n. Ciavoșchi, Berta Câmpianu, Eufemia Duma, Maria Fabianu, Leontina Cokeriu Corabianu, Georgina Fr. Popa, Iosefina Popescu, Amalia Crișanu, Nina Mureșanu, Zoe Dimbu, Minodora Micșunescu, și dnii Emilian Micu, Sever N. Barbu, Andreiu Popu, Averchie Macovei, Nicolae Lazaroni.

Premiul l'a câștigat dșor'a Minodora Micșunescu.

Post'a redacțiunei.

Dnii J. T. M. in Viena. Le vom primî totdeuna cu placere.

Dnii S. P. S. in Bistrița. Vom întrebunța o în „Sedetore“. Versurile nu se pot nicairi. Continuarea articolului din rëndul trecut âncea nu ni-a sosit.

Dnii A. G. in Abrud. De ôra-ce deja s'a publicat în un diuar, este de prisos să reproducem și noi list'a în ângustele nôstre colône.

11 12 D U 13 D A Proprietaru, redactoru respundiatoru și editoru: IOSIF VULCANU.

13 14 15 Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy in Oradea-mare. 1881. Strad'a principala nr. 274.